

Steigen kommune

postmottak@steigen.kommune.no

Nordfold, 09.april 2021

Hørings svar kommuneplanens samfunnsdel 2021 - 2033

Generelt

Likestillingssenteret KUN har både teoretisk og praktisk kompetanse om samfunnsplanlegging, og ønsker å komme med følgende innspill til kommuneplanens samfunnsdel.

KUN er glad for at kommunen har knyttet samfunnsplanen opp til arbeidet med FNs bærekraftsmål, og at kommunen ønsker å prioritere bærekraftsmål 5 Likestilling mellom kjønnene som et av ni satsingsområder.

- *Vi vil påpeke at selv om bærekraftsmål 5 er prioritert, så er det ikke referert til en eneste gang i selve planen. Vi vil dermed legge vekt på hvordan målet i større grad kan være en gjennomgående satsing i hele samfunnsplanen.*
- *Vi ønsker et styrket fokus på likestilling og mangfold i kommunens arbeid.*

Det er positivt at samfunnsplanen understreker differensierte behov og tilrettelegging for yngre og eldre grupper. Steigen kommune har en veldig mangfoldig befolkning med ulike behov og utfordringer, også uavhengig av alder. For at alle innbyggere skal kunne være en del av samfunnet må vi forstå og anerkjenne at mennesker er ulike og har ulike behov og utfordringer.

- *Vi vil derfor påpeke at kommunen bør styrke kompetansen om mangfoldet som befolkningen representerer, for å kunne tilby likeverdige tjenester til hele befolkningen.*

Det er positivt at kommunen har åpenhet og respekt, med aktiv medvirkning for kommunens befolkning i sitt verdigrunnlag. Vi mener det er grunnleggende i all samfunnsutvikling at alle har mulighet til å påvirke og delta i utformingen av tjenester som angår dem selv. Forut for denne høringsrunden kan vi imidlertid ikke se at det har blitt lagt til rette for medvirkning til denne samfunnsplanen.

- *Vi mener Steigen kommune har forbedringspotensiale og mye å vinne på å styrke medvirkningsprosesser i kommunens utviklingsarbeid.*

Videre følger våre konkrete innspill til de enkelte delene i samfunnsplanen. Disse er formulert som kommentarer eller endringer i eksisterende tekst for forslag til ny tekst og kulepunkt. Alle endringer er markert i kursiv.

FN's bærekraftsmål og planens bevissthet på likestilling og mangfold

Kommentar:

Selv om bærekraftsmål 5 er markert som prioritert i innledningen så er det ikke referert til en eneste gang i hele planen. Dette handler ikke om at fokus på kjønn, likestilling og mangfold ikke er med i planen, men en manglende bevissthet om at dette har betydning i alle satsingsområdene i planen.

Vi mener derfor at Bærekraftsmål 5 berører hvert mål i kapittel 4 og må inn i oversikten.

Folkehelseutfordringer (Alternativ overskrift: *God helse*)

Forslag til tilleggstekster:

At flest mulig kan leve friske og sunne liv er en forutsetning for å oppnå bærekraftig utvikling. Et godt liv gir bedre helse. Samtidig er god helse, basert på den enkeltes forutsetninger, viktig for å kunne leve gode liv. Opplevelse av mestring i eget liv og av å tilhøre et fellesskap er grunnleggende for god helse. Dette gjelder både fysisk og psykisk helse.

Vold i nære relasjoner er en folkehelseutfordring i verden, Norge og i lokale samfunn. En av fire kvinner er utsatt for vold i nære relasjoner, og en av ti er utsatt for voldtekt (Thorsen og Hjemdal, 2014). Dette vil Steigen kommune følge opp med en egen handlingsplan.

Det er en sammenheng mellom å ha opplevd diskriminering og dårlig helse (Bufdir, 2020). Angst, depresjon, selvmordstanker og selvmord forekommer oftere i samisk befolkning, og blant personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet (Bufdir, 2020). Steigen kommune vil med årene bli mer mangfoldig. Innvandrere har dårligere helse enn befolkningen for øvrig, den samiske befolkningen har også dårligere helse enn majoritetsbefolkningen og vi vet at de som opplever diskriminering melder ifra om dårligere psykisk helse (FHI, 2016).

Steigen kommune vil være en kommune for alle, som vil jobbe aktivt mot diskriminering og for å tilby likeverdige tjenester.

Forslag til tilleggspunkt:

- *Jobbe aktivt for likestilling og mot diskriminering*

Perspektivanalyse

Forslag til tilleggstekst:

St.meld 9 (2020-2021) Mennesker, muligheter og norske interesser i nord, understreker viktigheten av innvandring for Nord-Norge. Vi er helt avhengig av innvandring for å beholde befolkningsveksten og næringslivet. Vi vet at innvandring er særlig viktig for distriktskommuner, og for å motvirke sentralisering (SSB, 2019). Steigen har en høy grad av arbeidsinnvandring som er viktig for næringslivet. Det er en naturlig prioritering for Steigen kommune å jobbe for at innvandrere også skal få et godt liv i Steigen og sikre dem likeverdige tjenester, når innvandring er så viktig for kommunens befolkningsvekst og næringslivet.

Demografisk utvikling i Steigen

Figuren som viser den demografiske utviklinga bør kjønnsdeles for å se andelen menn og kvinner i ulike aldersgrupper for å se hvilke tiltak som må målrettes i planlegginga.

Annen statistikk som kan være hensiktsmessig er; hvem jobber i hvilke næringer i kommunen, innvandrerstatisikk (IMDi).

4. Attraktivitet – det gode liv i Steigen

Forslag til endring i tekst:

Vi skal bli 2700 innbyggere i 2040, og fortsetter arbeidet med tilrettelegging for tilflytting fra inn- og utland. For å sikre en fremtidsrettet utvikling er det viktig at kjønnsbalansen i befolkningen er god. Dette krever bevissthet og handling for å sikre likestilling og mangfold, og et mindre kjønns- og etnisk delt arbeidsmarked.

4.1.2 Steigen er en rik kulturkommune

Forslag til tilleggspunkt:

- *Få på plass steds- og enhetsskilt på lulesamisk i kommunen.*
- *Styrke lulesamisk språkkompetanse i kommunen.*
- *Styrke samarbeid med Knut Hamsun Vgs og Arran - Lulesamisk senter, for økt språk og kulturkompetanse i kommunen.*

4.1.3 Alle grupper skal ha mulighet for fysisk aktivitet i hverdagen

Forslag til tilleggspunkt:

- *Rik tilgang på bostedsnære tur- og aktivitetsområder, inkludert utvide turområder tilrettelagt for personer med funksjonsvariasjoner.*

Innovasjon og næringsutvikling

4.2.1 Det er attraktivt å etablere og utvikle næringsvirksomhet i Steigen

Forslag til tilleggspunkt:

- *Prioritere unge voksne i næringsutvikling.*
- *Utvikle skaperverksted (makers-space) i tilknytning til biblioteket for å stimulere til kreativ og skapende (innoverende) læring som er tilgjengelig for alle i kommunene.*

Helse og omsorg

4.3.1 Steigen skal prioritere helsefremmende og forebyggende aktiviteter i form av tidlig innsats, alle kommunale tjenester

Forslag til tilleggspunkt:

- *Videreutvikle ungdomshelsestasjon, og styrke dens kompetanse på blant annet kjønns- og seksualitetsmangfold og flerkulturell kompetanse for å kunne møte ungdommene på best mulig måte.*
- *Sikre brukermedvirkning i kommunens tjenester rettet mot ungdom, gjennom ungdomsrådet m.fl.*

4.3.2 I Steigen skal ingen oppleve utenforskap

Forslag til tilleggspunkt:

- *Styrke bibliotektilbudet i kommunen: både i form av meråpnet, men også med styrkede bibliotekarressurser. Vurdere muligheten for nye lokaler slik at tilbudet blir bedre og mer tilgjengelig for alle.*

Forslag til endring i tekst:

- *Styrke inkludering av flyktninger og arbeidsinnvandrere i lokalsamfunnet.*

4.3.3 Tilby gode helse- og omsorgstjenester

Forslag til tilleggspunkt:

- *Opprette innvandrerråd/mangfoldsråd.*
- *Øke samisk og flerkulturell kompetanse i første og andrelinjetjenesten for at de skal kunne tilby likeverdige helsetjenester.*
- *Kommunens nettside og sentralt informasjonsmateriell oversettes til lulesamisk.*

Oppvekst

Forslag til tillegg i teksten (i kursiv):

I Steigen er det fine omgivelser å vokse opp i. Det skal oppleves trygt og alle skal bli inkludert på sitt nivå gjennom hele oppveksten. Oppvekstsektoren består av Steigenbarnehagen, Steigens skolen, voksenopplæringen og kulturskolen. Oppvekstsektoren er gitt ansvar for å sikre Steigen sine barn og unge tilrettelagte, trygge og kvalitetsmessige gode oppvekstvilkår. I barnehagene skal det tilbys et allsidig, variert og tilpasset innhold til det enkelte barn og barnegruppe. Barna skal få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. *Vi vet at trange kjønnsroller kan hemme en slik fri utfoldelse og utforsking for barna, og at allerede i barnehageårene legges grunnlaget for blant annet kjønnsdelte utdanningsvalg og yrkesliv, kjønnsbasert vold, og kjønnsbaserte helse- og mestringsstrategier.* Arbeid med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse, kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og bidra til barns allsidige utvikling.

På skolen skal elevene lære å mestre livene sine. Vi skal legge til rette for trygge barn som er rustet for fremtiden gjennom en praktisk og variert undervisning. Vårt mål er læringslystne og motiverte barn, og kritisk tenkende og ansvarsfulle elever med gode kunnskaper, evner og holdninger som skalkunne delta i arbeid og felleskap i samfunnet i fremtiden. Skolen skal være en god og trygg arena som gir et likeverdig tilbud for sosial læring og utvikling.

Vi skal jobbe hardt for at flest mulig av Steigens ungdommer har fullført videregående opplæring før fylte 24 år. Dette er en viktig indikator på om vi og ungdommen lykkes i det langsiktige utdanningsløpet. Dette vil kreve et tett samarbeid med den videregående skolen, *og styrket fokus i alle deler av oppvekstsektoren frem mot videregående opplæring.*

Det er viktig å tilby andre gode møteplasser og mestringsarenaer i og utenom skoletid. Biblioteket er en slik sentral arena med stort potensial til å støtte både de sosiale og faglige prosessene til barn og ungdom, og være et trygt, rusfritt rom for dem.

De lange avstandene i kommunen er en utfordring som spesielt rammer ungdom, eldre og innvandrerbefolkningen i Steigen. Transportbehov må planlegges for i forbindelse med utviklingen av flere samlende møteplasser for ungdom etter skoletid.

4.4.2 Kvalitet i tjenesten står i fokus for tilbudet til barn og unge.

Forslag til tilleggspunkt:

- *Personalet har kompetanse og fokus på kjønn, likestilling og normbrytende pedagogikk, og det vedlikeholdes jevnlig.*
- *Kommunen har en aktiv politikk om at barnehagene og skolene våre skal utvide handlingsrommet for alle barn, og aktivt motvirke begrensende holdninger på bakgrunn av kjønn.*
- *Alle skoler skal ha tilbud om SFO både før og etter skolen, og i ferier.*
- *Biblioteket skal være tilgjengelig både i og etter skoletid flere dager i uken.*
- *Biblioteket videreutvikler tilbudet sitt til ungdom, i dialog med målgruppen.*
- *Skoler i Steigen skal bli dembra-skoler (Demokratisk beredskap mot rasisme og antisemittisme).*
- *Legge tilrette for at ungdomsklubben Skippy kan fortsette sitt gode arbeid, og se på muligheten for å utvide dette tilbudet.*

4.4.3 Tidlig innsats er førende for hvordan vi møter barn og unge

Forslag til tilleggstekst:

- *Beskytte barn og unge mot krenkelser, trakassering, seksuell trakassering, mobbing og diskriminering på bakgrunn av kjønn, funksjonsvariasjon, legning etnisitet, religion eller språk. Dette gjør vi ved å jobbe planmessig og tydelig med forebygging på alle nivå i oppvekstsektoren.*

Likestillingscenteret KUN ser fram til et samarbeid med Steigen kommune på områder innen likestilling – og mangfold og ønsker lykke til videre med arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Med hilsen

Mari Wattum

Mari Wattum

Daglig leder

Vedlegg som vi har vist til vårt hørings svar

[Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2020 - Folkehelse rapporten](#)

[FN's Bærekraftsmål](#)

[Helse blant innvandrere i Norge. Levekårsundersøkelse blant innvandrere](#)

[Vold og voldtekt i Norge. En nasjonal forekomststudiet av vold i et livsløppsperspektiv](#)

[Helse og livskvalitet blant samer, nasjonale minoriteter og personer med innvandrerbakgrunn](#)

[Diskriminering](#)

[Bli en dembra skole](#)

[Meld. St. 9 \(2020-2021\) - Mennesker, muligheter og norske interesser i nord](#)